

Ce președinte vor românii? Percepția votanților și non- votanților asupra potențialilor candidați la prezidențiale

---

**Analiza cercetării calitative efectuate de Institutul Român pentru
Evaluare și Strategie (IRES) la comanda Fundației Konrad Adenauer**

Barbu Mateescu

Aprilie 2024

Responsabilitatea pentru afirmațiile din acest document aparține în totalitate autorului și nu IRES sau Fundației Konrad Adenauer

În acest document, din loc în loc pot fi regăsite "cutii" precum aceasta:

În interiorul fiecărei "cutii" se găsește un citat dintr-un participant la cercetare, însoțit de elemente de identificare ale acestuia. Citatele au fost selectate pe baza conciziei sau clarității. În interiorul "cutiilor", completările necesare pentru înțelegerea contextului au fost introduse de către autor între paranteze drepte, adică [astfel].

De asemenea, în document anumite concluzii sunt scrise cu bold (adică **astfel**) pentru a puncta elemente care sunt de maximă însemnătate - însemnătate care, la o lectură rapidă, poate că nu ar fi evidentă.

Pentru înțelegerea adecvată a informațiilor din acest raport de cercetare, trebuie precizat că **participanții au fost selectați din rândul cetățenilor cu drept de vot care NU aparțin vreunui din următoarele grupuri:**

- persoane cu un atașament puternic față de un partid sau altul și care pe cale de consecință sunt absolut sigure că vor veni la vot la alegerile pentru Parlamentul României, cel mai puțin populare dintre

toate tipurile de scrutin.

- persoanele sigure că nu vor veni la vot la alegerile pentru Parlamentul României și al căror grad de interes față de politică este egal cu zero.
- electoratele AUR sau SOS România.

Astfel, participanții au un grad semnificativ de interes (doar) față de alegerile prezidențiale și locale. Prezența lor la alegerile pentru Parlamentul European ar fi fost în mod normal redusă dar, în contextul comasării acestor alegeri cu cele locale, aceștia vor fi practic obligați să-și exprime o intenție de vot și la acest scrutin.

3 dintre cele 7 focus-grupuri au avut loc înainte de definitivarea comasării alegerilor pentru Parlamentul European cu cele locale și deci înainte de anunțarea alianței PSD+PNL. Influența produsă de aceste evenimente asupra celor 4 discuții de după comasare/alianță este identificată acolo unde ea este evidentă.

Cuprins

Descrierea generală a focus-grupurilor	pagina 4
Concluzii/sumar executiv	pagina 5
Raportarea generală a participanților față de România și față de guvernare	pagina 6
Așteptări conștiente de la viitorul președinte al României	pagina 10
Binomul Ciolacu-Ciucă	pagina 12
Marcel Ciolacu	pagina 13
Nicolae Ciucă	pagina 15
Cătălin Drulă	pagina 17
George Simion și Diana Șoșoacă: asemănările	pagina 18
George Simion și Diana Șoșoacă: particularitățile fiecăruia	pagina 19
Mircea Geoană	pagina 20
Laura Codruța Kövesi	pagina 23
Așteptări inconștiente de la viitorul președinte al României	pagina 25

Descrierea generală a focus-grupurilor

Cele 7 discuții, fiecare având câte 7 participanți, au avut loc în:

- Municipiul București: o discuție cu persoane cu studii medii și o discuție cu persoane cu studii superioare. Capitala României este puternic corelată din punct de vedere economic, social și demografic cu alte municipii mari ale României (Timișoara, Iași, Cluj-Napoca), poziționările politice în genere fiind similare.
- O localitate urbană de dimensiuni medii din Moldova: o discuție cu cetățeni mai tineri de 46 de ani iar alta cu cetățeni de 46 de ani sau mai mult. Această zonă a țării a cunoscut numeroase fluctuații politice în ultimii 10 ani, de la fief PSD la susținere pentru USR/Klaus Iohannis și apoi AUR. E probabil ca în 2024 Moldova să fie decisivă pentru rezultatul fiecărui scrutin.
- 3 comune din ruralul Transilvaniei, fiecare din alt județ. Cele 3 localități au profile diferite în plan socio-economic, toate trei însă aparținând "ruralului autentic", adică nefiind suburbii. În toate trei Klaus Iohannis a obținut victorii extrem de consistente la alegerile prezidențiale din 2014 și 2019. În alte cuvinte, există o probabilitate majoră ca participanții la cercetare să fie foști votanți ai lui Klaus Iohannis.

Sumar executiv

- **România se găsește într-o situație tipică pentru un final de legislatură:** cetățenii doresc rescrierea contractului social cu statul, acesta fiind văzut ca neperformant și incapabil. Paradigma dominantă este polarizarea "noi vs ei", cel din urmă termen referindu-se, în funcție de emitentul sintagmei, la bugetarii ce nu desfășoară o activitate utilă, pensionarii ce beneficiază de pensii speciale, persoanele corupte din administrație și, mai ales și în toate cazurile, la clasa politică. Precum în anii din trecut în care această paradigmă domina societatea - de exemplu 2014 sau 2019 - este previzibilă o "revoluție la urne" (fie cu ocazia alegerilor pentru Parlamentul European fie într-unul din tururile de scrutin ale alegerilor prezidențiale), adică o mobilizare la vot care să suprascrie capacitatea organizațiilor de partid de a defini rezultatul final, producând un șoc pentru o parte a scenei politice.
- **Standardele participanților în ceea ce privește viitorul președinte al României sunt superioare ofertei pe care PSD și PNL o furnizează implicit prin liderii lor.** Marcel Ciolacu și Nicolae Ciucă beneficiază de un capital limitat de credibilitate, caracterizările negative fiind abundente.
- Notorietatea lui Cătălin Drulă este atât de limitată că, fără un efort imens de promovare, performanța sa în primul tur al alegerilor prezidențiale riscă să fie sub-mediocră. Acestea fiind spuse, în rândul celor care sunt familiari cu activitatea sa evaluările sunt în genere pozitive, președintele USR deținând în plan teoretic atribute care i-ar putea netezi accesul spre turul doi.
- Există o preferință accentuată - precum în 2014 - pentru **un președinte de țară care să provină din afara clasei politice existente.** Mircea Geoană, Laura Codruța Kövesi și alți potențiali viitori candidați care au această caracteristică ar beneficia de un bonus electoral consistent în ziua votului.
- Percepția că **președintele României joacă un rol important în politica externă a țării** este extrem de larg răspândită. Adecvarea unui prezidențiabil sau altuia la arena diplomatică este un criteriu semnificativ pentru români, acest element reprezentând un avantaj pentru Mircea Geoană și o penalitate pentru toți președinții de partide.
- **Validarea de către exterior**, în special prin ocuparea unei funcții de însemnătate în NATO/UE, are impact puternic în rândul votanților. În ciuda atenției publice dată euroscepticismului, segmente importante din societatea românească sunt (în mod tăcut) pro-occidentale sau occidentofile.
- Cooperarea dintre PSD și PNL nu a spălat imaginea PSD și a președintelui PSD în rândul bazinelor electorale ce în mod tradițional se opuneau acestui partid. Prin linia strategică a ultimilor ani, finalizată în mod explicit prin alianța electorală cu PSD, **Partidul Național Liberal a "eliberat" un mare spațiu de acțiune pe partea dreaptă a eșichierului politic, efectul în perspectiva prezidențialelor fiind o reorientare a acestor votanți spre Mircea Geoană.**
- **Capacitatea de extindere a lui George Simion sau, mai generic spus, a unui candidat AUR la prezidențiale nu s-a epuizat.** Este imposibilă emiterea unui pronostic credibil cu privire la rezultatul unei confruntări electorale între un reprezentant al clasei politice actuale și un candidat populist și dinamic, cea dintâi fiind puternic erodată.

Raportarea generală a participanților față de România și față de guvernare

- **Statul este văzut ca neperformant**, nemulțumirile fiind larg răspândite și având de a face cu practic toate ariile de responsabilitate ale Guvernului. Câteva dintre temele întâlnite des sunt:

Starea sistemului de sănătate:

"Dacă ai ajuns în spital de stat apăi stai, tată, la coadă și așteaptă și nu te bagă nimeni în seamă. Mori cu zile." (femeie, 32 ani, Transilvania rurală)

Calitatea învățământului din mediul rural:

"Mare parte din profesorii de la noi vin oarecum setați. Dacă nivelul [copiilor] e de 8, nu vor să-și dea interesul să-i ducă [pe copii] la mai mult. Sunt foarte puțini care vor să-și facă meseria." (bărbat, 32 ani, Transilvania rurală)

Birocrația, văzută drept excesiv de politizată, ineficientă și o povară pentru bugetul național:

"Birocrația te omoară. Pentru o hârtie bați la n uși, și te trimit de aici acolo și de acolo aici în ziua de azi când totul se poate rezolva foarte ușor online." (femeie, 48 ani, Moldova urbană)

"Este foarte, foarte multă lume care nu-și câștigă banii pe drept în instituțiile statului. Este foarte lume care plimbă o hârtie de ici colo." (bărbat, 45 ani, Moldova urbană)

"Niște oameni capabili, care sunt de meserie, să fie pe funcția pe care o ocupă, nu din politică." (bărbat, 47 ani, Moldova urbană)

Existența corupției și a nepotismului, în special achiziționarea contra cost a locurilor de muncă la stat fiind semnalată de-a lungul și de-a latul țării:

"Președintele următor trebuie să fie corect în promovarea tinerilor în instituții. Adică nu pe șpagă, pe grade de rudenie." (bărbat, 35 ani, bucureștean, studii medii)

De asemenea, absența transparenței a fost menționată mai ales de către oameni cu studii medii din localitățile urbane ale țării.

Calibrul intelectual al decidenților din instituțiile publice este pus sub semnul întrebării de către populație. Performanța guvernării este văzută drept deficitară, impredictibilitatea guvernării fiind blamată în special de mediul privat. Mai ales în București, cetățenii resimt lipsa capacității de prognoză și de acțiune coerentă a instituțiilor guvernamentale:

"Nu se știe, pe baza rezultatelor de azi, ce se va întâmpla peste o lună."
(bărbat, 55 ani, București, studii medii)

"Nu se respectă regulile. [Lucrurile care] funcționează [sunt:] economia subterană, televiziunile care-s cumpărate și așa mai departe."
(bărbat, 40 ani, București, studii superioare)

Lipsa de performanță a statului a căpătat semnificație în contextul măririlor de taxe și impozite, precum și datorită inflației. Cetățenii percep o disonanță între sumele pe care le dau statului și calitatea serviciilor receptate:

"Dacă tot plătim taxele astea care-s 58% din salariul nostru, ar fi [ton sarcastic] indicat să ne putem bucura de beneficii la spital, pensii.. dar cel puțin sănătate. Acum mergi la stat și apoi ești chemat la privat de medicul respectiv" (femeie, 26 ani, Transilvania rurală)

● Disjunția "noi (=cetățenii) versus ei (= politicienii / privilegiații / cei aflați la putere)" a apărut în discuțiile din fiecare grup, rezonând puternic cu majoritatea participanților de pe tot cuprinsul țării. Disjunția este compusă din mai multe tensiuni, unele fiind menționate mai sus (non-bugetari vs bugetari), altele fiind relativ noi (pensionarii fără pensii speciale vs pensionarii care au pensii speciale) sau de tradiție ("noi cei care muncim" vs. beneficiarii programelor de asistență socială) :

"Statul a antrenat o serie de asistați sociali [care gândesc] "*E mai ușor să aștept să-mi dea cineva, noi nu avem, statul trebuie să ne dea dar noi nu facem nimic ca să ne dea statul*". Noi ca societate, ca nație, ca popor, trebuie să depășim nivelul ăsta".
(bărbat, 25 ani, București, studii superioare)

● Principalul vinovat este, conform cetățenilor, **clasa politică, percepută ca fiind dezinteresată de cetățeni și axată pe satisfacerea propriilor interese:**

"Au demonstrat de atâtea ori că numai pentru ei și numai în favoarea lor fac legile."
(bărbat, 45 ani, Moldova urbană)

"Să gândească pentru noi, nu pentru ei. Cum ajung la putere își văd de treburile lor, de afacerile lor, noi suntem fraierii de jupuit."
(bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

"În instituțiile statului și în clasa politică părerea mea e că sunt foarte mulți oameni care sunt depășiți. [Se autocorectează:] Nu sunt depășiți, [ci] sunt rău intenționați pentru România." (bărbat, 40 ani, București, studii superioare)

● Rezultatul acestei stări de fapt este o dorință profundă de schimbare. **Radicalismul este consistent, larg răspândit și oarecum surprinzător, având în vedere că electoralele AUR & Șoșocă nu au fost incluse în cercetare.**

"Ar fi nevoie să vină cineva în stil Vadim să dea cu pumnul de masă, cu o mână de fier, să-i dea pe toți jos" (bărbat, 45 ani, bucureștean, studii medii)

"Nouă ca popor ne trebuie cineva care să dea cu pumnul în masă. Nu dictator, că ne trezim cu Viktor Orban. Să fie ferm, să aibă curajul să rupă pisica. Trebuie să facă o reformă administrativă pentru că asta este unul din motivele pentru care nu putem să înaintăm." (bărbat, 50 ani, bucureștean, studii superioare)

"Trebuie schimbat de la portarul [până] la omul care-i șef în toate instituțiile și aduși oameni care să facă ceva" (bărbat, 47 ani, Moldova urbană)

"Atâta timp cât din conducerea țării care e acuma rămân 1% și schimbăm pe alții 99%, tot n-o să meargă bine, că din cauza la ăia 1% iarăși o să ajungem unde suntem acum." (bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

- Clasa politică este văzută drept datată și epuizată:

"Ne-am săturat de dinozaurii ăștia care au monopolizat țara asta și fac ce vor ei, n-ascultă pe nimeni" (bărbat, 40 ani, Transilvania rurală)

"Ăștia-s care-s la putere acum sunt dinozauri" (bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

- Coaliția actuală de guvernare este evaluată dur, performanța ei fiind considerată în mod universal drept deficitară. **Absentează vocile care să afirme calitățile actualei guvernări, avantajele pe care ea le prezintă la nivel individual sau general sau meritele vreunui sau altuia din partidele din coaliție.** Această stare de fapt reprezintă un semnal de alarmă pentru candidatul sau candidații actualei coaliții la alegerile prezidențiale.

"Ei nu țin cu populația. Doar de fațadă țin. N-o făcut nimica pentru noi de când o ajuns la putere." (bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

"Prioritățile care-s acum sunt inversate față de ce-ar trebui să fie. De multe ori cei care conduc pun pe primul loc interesul personal. Se tot vorbește de legi care sunt făcute în favoarea unora sau unor grupuri" (bărbat, 46 ani, Moldova urbană)

- O modalitate de exprimare a antipatiei față de clasa politică este dorința de a se reduce numărul parlamentarilor - dorință întâlnită atât în mediul rural cât și în București. Această inițiativă nu este văzută în sens constructiv, adică drept eficientizând procesele politice, ci strict ca mijloc de a provoca un rău politicianilor, îngreunându-le capacitatea de a ocupa o funcție publică.

" [Accentuează]*El* au nevoie să fie așa de mulți. Noi nu." (bărbat, 45 ani, București, studii medii)

- Femeile doresc reducerea tensiunilor din societate printr-o schimbare psihologică de

mentalitate. Spre deosebire de bărbați, femeile din România sunt în acest moment mai sensibile la absența armoniei și a spiritului comunitar. Dacă bărbații au în genere o orientare punitiv-distructivă, femeile deplâng lipsa calității serviciilor publice precum și discriminările la care sunt supuse grupuri vulnerabile (ex. persoanele care suferă de boli cronice).

- O dinamică importantă de gen este diferența de vehemență dintre bărbați (înalță) și femei (semnificativă, dar relativ mai scăzută). Astfel, o miză semnificativă a anului electoral 2024 va fi capacitatea bărbaților din cupluri de a-și energiza partenera de viață în sensul unui vot anti-putere.
- Anumite segmente de tineri au nemulțumiri specifice în plus față de aspectele generale menționate mai sus. Astfel, în cazul tinerilor ce locuiesc în afara metropolelor absența locurilor de muncă reprezintă o problemă. Deficitul de educație formală este de asemenea o problemă severă pentru tinerii care din diferite motive nu și-au putut completa studiile.

"Nu poți să faci multe fără 12 clase" (femeie, 20 ani, Transilvania rurală)

- Subliniind schimbările demografice din societate - în special dispariția generațiilor formate în comunism - o parte din românii vârstnici din ziua de azi sunt vehemenți, dinamici și agresivi. Epoca bătrânilor umili, submisivi și etatiști e la apus, "noii pensionari" fiind definiți de o relație de adversitate cu statul cimentată în contexte diferite de-a lungul anilor '80 și respectiv '90.

"E nevoie de schimbări mai radicale. Văd că tinerii ăștia
[= persoanele de 20-45 ani care participau la discuție] se uită doar la suprafață."
(bărbat, 67 ani, Transilvania rurală)

- În planul raportărilor concrete față de anul electoral 2024, două emoții aparent contradictorii domină participanții. Una dintre ele este **speranța** că votul va aduce o schimbare în bine. Cealaltă este **nemulțumirea față de oferta existentă** (termeni folosiți: "fără speranță", "incertitudine", "haos", "nesiguranță", "debandadă", "dezgust", "îngrijorare"). Femeile sunt semnificativ mai circumspecte decât bărbații, atractivitatea votului punitiv fiind mai redusă:

"Nu știi pe cine să votez. Asta e frica mea: o să mă duc la vot și o să stau ca prostul să mă uit pe cine să votez. Efectiv unu-i mai rău decât ălalalt și fiecare promite și nu face și niciunul nu-i serios". (femeie, 60 ani, Transilvania rurală)

"Eu simt furie pentru că o să vină un val de promisiuni pe care le-am auzit la fiecare alegeri și nu se întâmplă nimic sau aproape nimic. E apă de ploaie."
(femeie, 32 ani, Transilvania rurală)

- Dezangajarea este amplificată, atât în rândul femeilor cât și al bărbaților, de sentimentul că populația nu are controlul asupra destinului țării, acesta fiind determinat din exterior (sentiment prezent mai ales la publicul urban cu studii medii precum și în București).

Așteptări conștiente de la viitorul președinte al României

- Noul președinte trebuie să demonstreze **implicare și atașament față de cetățeni**, participanții la cercetare simțind că aceste lucruri absentează în clasa politică actuală sau la ocupantul actual al funcției. În acest context termenul "patriotism" a fost utilizat în mod intens, chiar și de către persoane care resping hotărât naționalismul ca atare.

"Dacă liderii ne-ar susține mai mult pe noi, oamenii, n-am mai pleca atât de mulți să lucreze în străinătate pentru că aici nu sunt salarii [bune], sunt taxe foarte mari"
(femeie, 30 ani, Transilvania rurală)

"Să țină cu țara și să încerce să reconstruiască ce s-a pierdut"
(bărbat, 50 ani, București, studii medii)

- **Funcția de reprezentare a țării în exterior** este considerată ca fiind de mare importanță. Confuziile cu privire la rolul constituțional al președintelui sunt limitate, majoritatea participanților identificând corect că multe din mecanismele care-i nemulțumesc în ceea ce ține de funcționarea statului român nu cad în atribuția persoanei care ocupă Palatul Cotroceni. Au absentat astfel doleanțele ca viitorul președinte să mărească nivelul de trai, să construiască spitale etc. (Ultimul mandat al lui Klaus Iohannis a fost caracterizat de o absență cvasi-totală a președintelui din spațiul public, "reflectorul" mutându-se pe premierii Cițu, Ciucă și Ciolacu. Un efect neașteptat și pozitiv al acestei stări de fapt ar putea fi o conștientizare publică în creștere în ceea ce privește granița dintre atribuțiile președintelui și cele ale prim-ministrului).

- Din fericire pentru starea democrației românești, apetitul pentru lideri providențiali este redus în rândul participanților la cercetare. (Acest apetit există aproape exclusiv în spațiul electoral AUR/Șoșoacă). În mod repetat, de-a lungul cercetării a fost făcută clară **preferința pentru un lider de echipă în dauna unei persoane cu puteri dictatoriale**. Aceasta preferință a fost extrem de puternică în special în rândul cetățenilor cu studii superioare.

"Trebuie să facem echipă. Nu numai '*ce hotăresc eu și voi m-ascultați că eu sunt șeful*' " (bărbat, 40 ani, Transilvania rurală)

"Să aibă în jurul lui buni sfătuitori. Consilieri. Singur nu."
(bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

"Președintele nu are atâta putere încât să simțim noi schimbările. Cine-ar veni, cu bune intenții, dacă e unul singur, ceilalți de dedesubt dacă nu acționează cum trebuie și-l sapă... Până la Dumnezeu te mănâncă sfinții" (bărbat, 45 ani, București, studii superioare)

- Instinctiv, cetățenii caută un portret disonant față de cel al președintelui actual. Astfel, au fost exprimate preferințe pentru:
  - o persoană tânără
  - Traian Băsescu ("cel din trecut" - femeie, 30 ani, Transilvania rurală)

- Victor Ponta (ca alternativă ce nu a fost urmată în 2014)
- o femeie ("ar merită lăsată țara în mâna unei femei. N-a fost niciodată" - bărbat, 35 ani, Moldova urbană)
- Vadim Tudor (nume menționat de unii participanți cu studii medii).

Emoția anti-Iohannis este puternică în societate - dezamăgirea față de actualul președinte propagându-se asupra politicii în general și partidelor principale ca atare.

"Când te gândești că atunci când au fost alegerile toată lumea l-a votat pe Iohannis că 'vai ce-a făcut el în Sibiu' și? Unde am ajuns? S-a dovedit a fi un papă lapte"
(femeie, 35 ani, București, studii medii)

A deține sau a accentua deținerea unor atribute similare cu Klaus Iohannis reprezintă o rută periculoasă pentru orice candidat la președinție, preferința publicului fiind în mod hotărât pentru o schimbare de macaz.

Alți potențiali președinți menționați de către participanți provin din afara PSD sau bazinului extremist. Este vorba de personalități aflate în afara instituțiilor centrale și centrelor de decizie politică ale coaliției: Emil Boc și Dacian Cioloș, ambii menționați de participanți din Moldova.

Binomul Ciolacu-Ciucă

- Existența coaliției de guvernare a condus la apariția unei suprapuneri în mentalul colectiv între președinții PSD și PNL:

"[Cei doi] sunt tot o apă și-un pământ" (femeie, 45 ani, Transilvania rurală)

"Ori ziceți Ciolacu, ori ziceți Ciucă, îi aceeași treabă. Nu-i niciunul mai de încredere decât ălălalt" (femeie, 35 ani, Transilvania rurală)

În focus grupurile realizate după oficializarea alianței PSD+PNL tendința de a-i trata pe cei doi la pachet s-a accentuat puternic, participanții caracterizându-i pe cei doi cu același substantiv sau adjectiv fără a se mai încerca individualizarea.

"Exact ca și fotbalistii de la Steaua și Dinamo, se bat între ei și după aia au ieșit la aceeași cârciumă" (bărbat, 40 ani, bucureștean, studii medii)

- Anunțarea alianței PSD+PNL pare să fi accentuat sentimentele de ostilitate ale populației față de partidele aflate la putere. **Existența însăși a alianței are potențialul de a deveni un factor emoțional major la alegerile din luna iunie.**

"Înțelegerea între cele două partide e pe 10 ani. România devine un stat captiv." (bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

- **Cu cât un politician este mai îndepărtat de PSD și PNL în genere sau de Ciolacu și Ciucă în special, cu atât este el/ea mai credibil(ă) și mai atractiv(ă) pentru români. Puținele momente de optimism și emoție pozitivă înregistrate în întreaga cercetare au de-a face cu viitoruri potențiale în care nici Ciolacu, nici Ciucă și nici partidele conduse de ei nu mai dețin puterea.**

"Dacă Geoană ar fi președinte și Kövesi prim-ministru, copiii noștri ar avea șansă să trăiască o viață normală" (bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

Marcel Ciolacu

- Notorietatea lui Marcel Ciolacu e la cote mai înalte decât pentru oricare alt lider măsurat în această cercetare. Numărul participanților care nu dețin nicio părere despre președintele PSD a fost apropiat de zero.

- Antipatia față de PSD este în continuare un factor important pentru mulți votanți, ea transferându-se asupra lui Ciolacu în special în București și în Transilvania. Caracterizări precum "penibil", "paralel", "neserios", "maimuță", "corupt", "hoț" sau "parvenit politic" abundă în bazinele electorale ce l-au dus pe Klaus Iohannis la victorie în 2014 și 2019.

"Foarte simplu. E de la PSD, da? Gata." (bărbat, 50 ani, Transilvania rurală)

"Arogantă și nesimțire. Cred că e corupt până în măduva oaselor.
Ar face orice să rămână unde îi - la ciolan" (femeie, 44 ani, Transilvania rurală)

"Niciodată nu mi-a plăcut [PSD]. Eu îi consider comuniști. Am vrut să scăpăm de comunism, nu? Oricine ar fi din PSD nu mi-ar plăcea să fie la conducere și lucruri bune nu cred că ar face" (femeie, 50 ani, Transilvania rurală)

"Un papă-lapte. Papă din viața mea" (bărbat, 35 ani, București, studii medii)

- În rândul locuitorilor Moldovei și care, participând la această cercetare, nu votează AUR sau partidul Dianei Șoșoacă, receptarea lui Marcel Ciolacu este aproape în totalitate negativă, existând în special o abundență de caracterizări ce pun sub semnul întrebării calitatea morală a acestuia: "șmecher", "oportunist", "neavenit", "șmecheraș", "mincinos", "slab", "populist", "marionetă", "neîncredere".

"Un politician care-și cunoaște interesul foarte bine. Profitor. Uns cu toate alifiile." (femeie, 48 ani, Moldova urbană)

- Prin excepție de la afirmațiile de mai sus, imaginea lui Ciolacu este pozitivă în localitatea cea mai săracă dintre toate cele în care cercetarea a avut loc, acolo fiind văzut drept "serios", "carismatic", "un om implicat". Participanții au detaliat astfel:

"Marcel Ciolacu ar fi un om plăcut în momentul de față dintre toți ăștia [făcând referire la celelalte personalități politice studiate în cercetare]" (femeie, 25 ani, Transilvania rurală)

"Încearcă să limiteze conflictele fără să se amestece în ele"
(femeie, 30 ani, Transilvania rurală)

- O porțiune semnificativă a pensionarilor nu l-au iertat pe Marcel Ciolacu pentru faptul că nu a rezolvat subiectul pensiilor speciale și pentru că tolerează pensionările anticipate în rândul anumitor categorii privilegiate de bugetari.

- În societatea românească **lipsește respectul față de Marcel Ciolacu**, un element-cheie pentru

mentalul colectiv românesc în raportarea față de un (potențial) președinte de țară. Această lipsă de respect se traduce inclusiv în dubii cu privire la capacitatea sa de a îndeplini funcția actuală, și anume cea de prim-ministru:

"[Marcel Ciolacu] e o glumă. Nu mi se pare că e potrivit pentru funcția respectivă, nu mi se pare că ne reprezintă așa cum ar trebui să o facă un prim-ministru"
(femeie, 32 de ani, Transilvania rurală)

"Nu a ajuns în funcții pentru ceea ce a făcut ci dintr-o conjunctură. Din punct de vedere al realizărilor politice mult prea puțin ca să fie considerat un individ care să conducă România" (bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

● Chiar și persoanele care actualmente îi evaluează personalitatea și prezența publică în termeni laudativi consideră că sosirea sa la Palatul Cotroceni ar duce la menținerea unui status quo găunos și deficitar ori la creșterea corupției. În genere, participanții intervievați privesc o președinție Ciolacu fără simpatie.

"Va fi corupție în continuare" (bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

"Mi-e teamă că ar fi o perioadă ca după '90, când baronii își făceau de cap"
(bărbat, 34 ani, Moldova urbană)

"România s-ar schimba dar nu în bine. Prea mult accent pe bugetari și prea puțin pe privat, de unde vin banii" (bărbat, 45 ani, Moldova urbană)

"Va fi o stabilitate - că nu-i conflictual - dar nu va fi evoluție. Va fi mers înapoi. Inerție." (bărbat, 30 ani, București, studii superioare)

● În Moldova în special inadecvarea lui Marcel Ciolacu pentru funcția de reprezentare a statului în exterior reprezintă un punct slab al actualului președinte PSD.

Nicolae Ciucă

- **Liderul PNL înregistrează în mentalul colectiv un deficit de voință sau autonomie, caracterizarea "marionetă" revenind obsesiv în focus grupurile din Transilvania și Moldova.** În special în Moldova caracterizările au fost acide: "tâmp", "nepotrivit", "caraghios", "fără carismă", "supus".

"Genul de om care nu face nimic din proprie inițiativă. E scos înaintea să facă ce vor alții." (femeie, 44 ani, Transilvania rurală)

- Trecutul său în armată reprezintă un atribut pozitiv în ochii bucureștenilor cu studii superioare, o parte semnificativă a acestora percepându-l pozitiv: "onest", "disciplinat", "serios". În rândul altor categorii de participanți la cercetare identitatea lui Nicolae Ciucă ca fost militar are efecte negative. Astfel, în rândul bucureștenilor cu studii medii emoția principală este dezamăgirea (Nicolae Ciucă neridicându-se la standardele a ce reprezenta un militar în imaginarul colectiv), în timp ce în Moldova este dominantă impresia inadecvării la politică.

"Nu are comportamentul unui om carierist militar. Nu este ordonat. Nu este coerent în ceea ce spune (..) Lipsă de concentrare." (bărbat, 45 de ani, București, studii medii)

"Ținând cont de funcția militară pe care a avut-o, e nesperios. E un militar, așteptam altceva. Eu văd militarii ca fiind [pocnește din degete] la secundă și nu are nicio legătură." (femeie, 60 de ani, București, studii medii)

"Nu a fost pus în locul unde trebuie [acord cu această afirmație din partea restului participanților]. N-are nicio legătură armata cu ce face el acum. Și asta este una din problemele noastre: sunt puși oameni cu pile și cu minuni, în funcții unde nu au nicio legătură." (bărbat 45 ani, Moldova urbană)

"Politica este o pălărie prea mare pentru domnul Ciucă"
(bărbat, 48 de ani, Moldova urbană)

- "Poticnelile din discursurile publice" (sintagmă uzitată de o femeie de 32 de ani din Transilvania rurală) au dăunat imaginii sale de prezidențiabil, decredibilizându-l puternic.

"Când ține un discurs parcă e un copil semi-analfabet"
(bărbat, 32 ani, Moldova urbană)

- Un viitor în care Nicolae Ciucă este președinte este în mod universal văzut drept insuficient de mulțumitor. Participanții consideră că în cel mai bun caz status quo-ul ar fi menținut iar în cel mai rău caz ar apărea involuții semnificative, acestea din urmă fiind produse de slaba performanță comunicațională a lui Nicolae Ciucă în spațiul public sau de submisivitatea sa.

"A fost deja prim-ministru și am văzut deja ce poate să facă, eu zic că nu ar schimba absolut nimic"
(femeie, 25 de ani, Transilvania rurală)

"Nu se va schimba nimic. Va fi prim-ministru dintr-o parte, apoi din altă parte.
Proiecte de țară și de dezvoltare? Nu vom avea. Premierul va fi de la PSD."
(bărbat, 30 de ani, București, studii superioare)

"Dacă ar fi președinte ne-am face de râs mai tare ca acum"
(bărbat, 46 de ani, Moldova urbană)

"Cred că ar lua decizii defavorabile României (..) *'Trebuie să faceți asta că așa trebuie'*, nu că e în interesul nostru sau că ne ajută"
(femeie, 32 de ani, Transilvania, rural)

"Mai bun decât Ciolacu dar nu suficient de bun pentru o Românie prosperă."
(bărbat, 25 de ani, București, studii superioare)

Cătălin Drulă

- Președintele USR se confruntă cu o problemă diferită de cele întâlnite de alți politicieni acoperiți de acest studiu: **o gravă lipsă de notorietate**, pentru marea majoritate a participanților numele său neprovocând reacții de vreun fel.
- Persoanele care monitorizează cu grijă scena politică, în special cei atenți la USR, au o simpatie moderat-spre-înaltă pentru Cătălin Drulă, cuvântul "speranță" apărând repetat. Este posibil ca, în cazul unei candidaturi a lui Cătălin Drulă la prezidențiale, acest tip de persoane să propage imaginea sa pozitivă, acționând drept influențatori.
- În rândul bucureștenilor cu studii superioare, notorietatea sa este medie dar opiniile cu privire la impactul unui mandat prezidențial sunt divizate.

"S-a născut talent, a murit speranță. (..) Mai repede i s-ar potrivi postul de prim-ministru. Mi-e teamă că va duce scandalul la un alt nivel. Acum e scandal în USR, mă tem că va fi alt scandal la nivel național și atunci mă tem că România nu va progresa"
(bărbat , București, 50 ani, studii superioare)

"[apreciativ] Ar lua decizii mai radicale" (bărbat, 40 de ani, București, studii superioare)

- În afara Bucureștiului imaginea lui Drulă se confundă cu cea a USR - un partid cu o resursă umană de înalt calibru dar incapabil să-și atingă obiectivele.

"E mai tânăr, educat. [O Românie cu Drulă] probabil că ar fi spre bine"
(femeie, 44 de ani, Transilvania rurală)

"USR-iștii sunt capabili, deștepți, sunt oameni citiți, tineri dar nu pot coborî la nivelul populației" (bărbat, 47 de ani, Moldova urbană)

"Ar fi vrut să facă el ceva dar îi peste puterile lui" (bărbat, 65 ani, Transilvania rurală)

George Simion și Diana Șoșoacă: asemănările

- Imaginea celor doi a fost hipermajoritar negativă - lucru nesurprinzător având în vedere că participanții la cercetare au fost selectați în mod expres din afara electoratelor AUR/Șoșoacă.
- Comportamentul excesiv de dinamic al celor doi a fost caracterizat în mod repetat în termeni precum "gălăgios"/"gălăgioasă", "circ / circar / om de circ", "scandal", "turbare", "trompetă". În special femeile, votanții vârstnici și locuitorii Transilvaniei au reacționat negativ față de acest tip de comportament.

[Despre Simion] "Papagal. Vorbește prea mult și face doar așa la suprafață."
(femeie, 30 ani, București, studii medii)

[Despre Simion] "Sare în evidență, în toate scandalurile, de câte ori o fost ceartă, bătăi, ceva urât apare și el." (femeie, 35 ani, Transilvania rurală)

- Simpatia de care cei doi beneficiază în Moldova este semnificativ mai mare decât în restul țării. Potențialul de creștere - atât pentru George Simion cât și pentru Diana Șoșoacă - nu este epuizat în această regiune și, probabil, nici în restul țării.

[Despre Șoșoacă] "E bună și o nebună de-asta prin politică"
(bărbat, 34 ani, Moldova urbană)

[Despre Șoșoacă] "Spune lucrurilor pe nume dar prea agresiv"
(femeie 34 ani, Moldova urbană)

George Simion și Diana Șoșoacă: particularitățile fiecăruia

- Perspectiva românilor cu privire la George Simion ia în calcul identitatea sa politic-ideologică. Astfel, participanții s-au raportat - în genere critic - la naționalismul sau tradiționalismul său. Prin contrast, Diana Șoșoacă a fost și este recepționată mai degrabă ca o vedetă media, conținutul ideatic al afirmațiilor sale de natură politică fiind ignorat.
- În rândul bucureștenilor cu studii superioare, Simion este citit într-o cheie mai complexă decât Șoșoacă, participanții făcând aluzie la implicațiile geostrategice ale prezenței sale pe scena politică: "diversionist", "interlop", "instigator", [peiorativ] "ne-ar întoarce spre Mama Rusie".
- Sosirea lui George Simion la Palatul Cotroceni este văzută de către românii care nu-l susțin deja drept **o catastrofă națională dar nu în Moldova**, unde discursul său nu este luat în serios.

Dacă Simion ar fi președinte, în perspectiva non-moldovenilor:

"Fiind la putere probabil ar fi și mai și decât e acum, pentru că ar pretinde că ar putea face și mai multe."
(femeie, 30 ani, Transilvania rurală)

"Ar fi război în țară. Ca o revoluție. Fiecare ar tăia și ar spânzura"
(bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

"Trebuie să-l radem cu mitraliera. Trebuie mitraliat în secunda doi"
(bărbat, 40 ani, București, studii medii)

"Având în vedere că o parte a Ucrainei a fost a noastră, s-ar putea să se implice pe acolo și să ne trezim în război" (femeie, 30 ani, București, studii superioare)

Dacă Simion ar fi președinte, în perspectiva moldovenilor:

"Nu știi ce ar putea aduce bun sau nou. Am văzut prin Parlament ce ar aduce - circ. Așa ar aduce și în societatea noastră" (femeie, 48 ani, Moldova urbană)

"Am văzut și în Italia când a venit Meloni. Tot la fel, naționalistă, lătra, și după o lună-două după ce-a devenit premier s-a înmuiat și a luat-o valul și pe ea. Așa se va întâmpla și cu Simion" (bărbat, 44 ani, Moldova urbană)

- Datorită probabilității reduse, un mandat de președinte pentru Diana Șoșoacă a fost tratat într-o cheie mult mai puțin serioasă de către participanți, în genere absentând o evaluare concretă.

"Am avea România-dacă-ar-fi-ieșit-Vadim-președinte. Ar fi un scandal permanent. Conflict probabil în fiecare zi cu guvernul. Haos." (bărbat, 45 ani, București, studii superioare)

Mircea Geoană

- Acest politician are de departe cea mai bună imagine dintre toate personalitățile testate, cercetarea prezentă confirmând rezultatele sondajelor de opinie efectuate de diverse institute în precedentele 6 luni.

- Înfrângerea sa din 2009 a rămas în memoria colectivă dar a devenit irelevantă. Rememorarea momentului "Mihaela, dragostea mea!" a survenit în practic fiecare din discuții, în Transilvania rurală substantivul "pierzător" fiind de asemenea asociat cu Mircea Geoană. Amuzamentul a fost înlocuit în timp cu o apreciere a schimbărilor survenite între timp în statutul profesional și personal al lui Geoană.

"N-a fost pregătit atunci când a candidat, dar acuma cu vârsta și cu experiența... cred că e un om deștept și educat [accentuează] ACUM. I-am auzit câteva discursuri și mi se pare un om inteligent." (femeie, 44 ani, Transilvania rurală)

"S-a schimbat foarte mult de când a pierdut alegerile. A fost la reciclare. O conversie." (bărbat, 47 ani, Moldova urbană)

- În Transilvania votul rezidual anti-Geoană din 2009 are în continuare impact, caracterizarea drept "mincinos" fiind întâlnită în câteva cazuri. Cu toate acestea, pentru majoritatea ardelenilor ce sunt ostili PSD, **Mircea Geoană nu este identificat drept PSD-ist și nu este văzut cu ostilitate precum Marcel Ciolacu**. Faptul că Mircea Geoană nu este membru al vreunui partid politic ușurează perceperea sa prin prisma atribuțiilor proprii, ne-existând un brand politic care să-l tragă în jos.

- **Mircea Geoană nu își derivă credibilitatea în primul rând datorită statutului de independent**, meritele acestei posturi divizând publicul.

"Singur nu va putea să facă nimic. Depinde de ce alianță va fi în spatele lui"
(bărbat, 46 ani, Moldova urbană)

"[Dacă ar fi președinte] ar putea struni partidele un pic. Să nu mai facă atâta scandal" (bărbat, 50 de ani, București, studii superioare)

"[Dacă ar fi președinte] poate ar fi mai multă liniște, dar nu cred că lucrurile se vor schimba. Dacă ar candida ca independent nu ar avea o susținere așa de mare din partea clasei politice să facă ceva."
(bărbat, 45 de ani, București, studii superioare)

- Management-ul imaginii publice a omului Mircea Geoană a fost până în acest moment impecabil, participanții din afara Bucureștiului punând accentul asupra inteligenței și nivelului de educație. De aceleași aprecieri laudative se bucură textura discursului lui Geoană și management-ul aparițiilor sale publice, **în special prin contrast cu clasa politică din interiorul partidelor**.

"Cel mai inteligent dintre toți. Cele mai multe studii." (bărbat, 45 ani, Moldova urbană)

"Un om inteligent și școlit" (femeie, 45 ani, Transilvania rurală)

"De la ținută și prestanță până la... dacă îl punem lângă cei de care am discutat până acum [Ciolacu, Ciucă, Drulă] e mult peste. Mult, mult peste. Se vede experiența de la Washington, dacă nu mă înșel a fost ambasadorul României acolo, și acuma experiența României la NATO." (bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

"Își expune ideile într-un mod demn, plăcut, fără să arunce cu noroi în restul."
(femeie, 36 ani, Transilvania rurală)

- Faptul că Mircea Geoană deține **o poziție înaltă în ierarhia NATO reprezintă o validare majoră în ochii românilor**, îmbinându-se cu experiența sa în diplomație pentru a crea în mentalul colectiv imaginea unui președinte perfect echipat pentru îndeplinirea atribuțiilor de politică externă. Identificarea instantanee a lui Geoană drept "diplomat" a fost, de altfel, extrem de des întâlnită.

"[Dacă Geoană ajunge președinte] am fi priviți un pic altfel peste hotare. De ce? Relațiile, cunoștințele, experiențele ce le are față de mutlică ce-l avem acum."
(bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

"Ar fi ca aer proaspăt pentru noi. Sigur ar veni cu altă viziune asupra lucrurilor din cauză că lucrează în altă parte, nu în România." (femeie, 35 de ani, Transilvania rurală)

"O să ne reprezinte foarte bine." (bărbat, 40 de ani, București, studii medii)

"[Dacă ar fi președinte] ar avea relații bune cu externul. Ar aduce investiții."
(bărbat, 50 de ani, București, studii superioare)

- În special - dar nu exclusiv - bucureștenii cu studii superioare sunt conștienți de existența unei diferențe de calibru între Geoană și restul figurilor relevante de pe scena politică.

"Îl acceptăm. Față de restul... Este peste ei." (bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

"Are pregătire serioasă, are cum să iasă în afară. Față de ceilalți măcar are o bază de pornire." (femeie, 35 ani, București, studii superioare)

"Dacă ar fi să apară pe buletinul de vot ar fi singura opțiune votabilă din punctul meu de vedere"
(bărbat, 48 ani, Moldova urbană)

"Este răul cel mai mic" (femeie, 26 ani, Transilvania rurală)

- Mircea Geoană este potențat de lipsa unui proiect prezidențial care să fie asumat de către competitorii săi implicați, adică președinții partidelor parlamentare.

"Problema e că acești oameni [= Ciolacu, Ciucă și Drulă] n-au o viziune. Merg doar pentru un post

călduț și atât. Ce vreau să fac cu țara asta? Unde vreau să o duc? Unde este? În cât timp vreau să ajung? Cum vreau să ajung acolo? Care-s pașii pe care ar trebui să-i fac ca să ajung până acolo? Oamenii ăștia nu au viziune. Clasa politică actuală nu are."
(femeie, 30 de ani, București, studii superioare)

Laura Codruța Kövesi

- Absența acestei persoane din spațiul public timp de mulți ani duce la probleme de notorietate în rândul anumitor segmente ale populației, în special în rândul persoanelor tinere și în rândul femeilor.
- Percepția cu privire la Laura Codruța Kövesi este puternic segmentată social. Astfel, în următoarele grupuri socio-economice ea este pozitivă:

Bucureșteni cu studii medii: "inteligentă", "capabilă"

Transilvania rurală: "integritate", "hotărâtă"

Moldova urbană sub 46 ani: "extraordinară", "capabilă"

În special în Transilvania reacția față de numele "Kövesi" este extrem de pozitivă:

[admirativ] "Mai bărbătoasă decât mulți bărbați. N-a renunțat la ideile și la lupta ei anticorupție" (femeie, 44 ani, Transilvania rurală)

"Femeia de fier. Femeie deșteaptă, problema era că era prea deșteaptă și trebuia pusă jos" (bărbat, 50 ani, Transilvania rurală)

"Un om foarte deștept, foarte serios. Noi nu știm aprecia oamenii buni" (femeie, 50 ani, Transilvania rurală)

În același timp, în următoarele grupuri sociodemografice percepția cu privire la Laura Codruța Kövesi este majoritar negativă:

Moldova urbană, 46+ ani: "sumbră", "tăioasă"

Vârșnici: "Răzbunătoare", "Influențată de clasa politică atunci când era procuratoare"

Bucureșteni cu studii superioare: unealtă folosită în lupta politică.

"Săgeata lui Bănescu. N-a avut caracter, nu-mi place caracterul ei. A fost folosită să taie în carne vie" (bărbat, 25 ani, București, studii superioare)

"În niciun caz. Prin dosarele pe care le-a făcut mi s-a părut marioneta cuiva." (femeie, 30 ani, București, studii superioare)

- Ca și în cazul lui Mircea Geoană activitatea într-un cadru internațional i-a mărit prestigiul, faptul că ocupă o poziție de însemnătate la nivel european fiind menționat în mod apreciativ în aproape toate discuțiile.
- Profilul ei de prezidențiabil este insuficient format, ceea ce duce la așteptări neconforme cu atribuțiile funcției ci potrivite profilului ei public pre-2024.

"Ar umbla la legislație, care-i stufoasă și complicată." (bărbat, 45 ani, Transilvania rurală)

"Ar fi consolidată justiția. Dacă s-ar realiza ar fi bine. Ar fi mai multă imparțialitate." (bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

"Profesionist da, om politic în niciun caz. Ar veni ca un amestec al justiției în politică ceea ce într-un stat de drept, cum ne considerăm noi, nu se poate."
(bărbat, 50 ani, București, studii superioare)

"Ar fi un Vlad Țepeș, nu știu dacă în sensul bun, ar băga la pușcărie dar nu știu ce-aș construi. Dacă ar confisca averile ar veni niște bani la buget."
(bărbat, 44 ani, Moldova rurală)

Așteptări inconștiente de la viitorul președinte al României

- Observațiile din această secțiune au fost culese pe baza unei metode proiective: participanților li s-a cerut să aleagă un animal care să fie președintele României după 2024, ulterior cerându-li-se să-și justifice selecția. Observațiile de mai jos nu le înlocuiesc sau suprascriu pe cele din capitolele precedente, ci identifică elemente adiționale sau favorizante.
- Asocierile realizate de către participanți au la bază emoții și nu aparența fizică. Ca exemplu, preferința pentru animale maiestuoase, cu un fizic remarcabil, nu se corelează în niciun fel cu existența vreunei simpatii față de Marcel Ciolacu și Nicolae Ciucă, deși aceștia sunt, vizual vorbind, impozanți.
- În inconștientul colectiv feminin, președintele dorit este o figură paternă-protectoare sau una alertă, agilă, inteligentă și empatică (tipologii exemplificativ-proiective din lumea animalelor: **elefant** și **felină/câine**). Preferința pentru elefant/latura paternă-protectoare a fost mai puternică în mediul rural, iar cea pentru animale cu un bioritm intens și viață emoțională bogată a fost mai puternică în mediul urban.
- În inconștientul colectiv masculin, președintele dorit este capabil să genereze o echipă în jurul său și să exprime autoritate (tipologii exemplificativ-proiective din lumea animalelor: **leu** și, într-o măsură mai mică, **urs**). Inconștientul colectiv masculin nu diferă ca exprimare între regiuni istorice sau niveluri de educație.

